

خَلْقَ دَوغَرُو

يیل: ۱ صانی: ۲۹-۳۰

ییلانی

عثمانلی مملکتی ایچون ۱۲ غروش
روسیه و عجمستان ایچون ۲ روبله
باشقه مملکتلر ایچون: فرانق

صایبسی ۱۰ پارمیه

مدیری: جلال ساھر

اداره خانه

استانبولده نور عثمانیه
چادده سنده ۴۰ نومرولی
«تورك بوردي»

نجشنبه ۲۴ تشرین اول، ۱۳۲۹

هفته دهر، نورل بوردي، طرفدن ميقاتلر

بر صایبدمکی یازیلر

تبریک، خلقه دوغرو، بایرام، عبدالفیاض توفیق، شعر: ادرنه یولنده آلاي سانجماغي آچیلیرکن، امین اوغلی کمال
تنبیل اولما، آی تورك اوغلی، هدایه الله، تاریخ: اوچنجی سلطان سلیم، ...، هایدالی دوشونجه لر: اصناف ایچین ترقی
یوللری، فائق، بویوک حکایه: تورك، ع، قادر، هفته لقی حوادث، خ، د، آچیق خبرلر، خ، د، د.

هفتلر حوادث

قادرانرمن ایچین — مشروطیتدن بری قادیلرمنه ویریلن قونفرانسلرک بووک استفاده لره سبب اولدینی محققدر . عمومی برر درس دیک اولان یو قونفرانسلره گیدن خاتلرمن بعضاً ملی هیجانلر ، بعضاً فایدالی معلومات آلاراق وقتلری قازانمشلردر . بو سووک هفته لر ایچینده یو قونفرانسلرک دهاا اهمیتلری ویریلدیگی عمومیتله دویقد . ته ائی نسوان و عمومی قونفرانسلر جمعیتلری طرفندن اولکی جمعه ویریلن برنجیسنک موضوعی « ورم » وخطیبی دوقتور قدری راشد پاشا ایدی . ملی وارالغمنی کیمیرن بو خسته لک قادیلرمن و چوقولرمن آراستنده کیرایتی ، بوندک خطالرمنی آکلاتمن وقورونقی چارهلری سوله مشدی . بوندن آری اولاراق سوگیلی اؤدنه نك بولغولر آنه کچمه دن اول ، کچیدکی زمان وکچیدکدن سوکرا کی منظرلری ضابط ثابت لوحلر شکندنه کوسرتیلدی . بو جمعه ده تورک اوجانی اجنای وادی بر قونفرانس ترتیب ایتدی . تورکلرک ملی شاعری عمد امین بک گوزل و هیجان ویریمی شعرلری اوقودی . آقچورا اوغلی یوسف بک ملی غایه احتیاجندن ، بوکا عائد دیوقلری عمومیلشدیرمه نك فایدالردن بحث ایتدی . حمدالله صبحی بک ینه تورک ملت دیوقلرینک اهمیت سوله بک قادیلرک اجتماعی موقعلری . بونده دوزله کله چک شیلری استقبالیلری شرح ایتدی . سلیم سیری بک ده بدنی ادمانلرک لزومندن ، آسکی ملی اوپونلرمنک ، عادتلرمنک برافیلماستنده کی مضرتدن بحث ایدیرک . بونلرک یکیدن جالاندیر یالمانده کی فایدایی آکلاتدی . قادیلرمنک یو قونفرانسلردن طوبلا دقلری هیجان واستفاده بک بووک اولدینی ایشیتدک . مقتضیلری تبریک ایدروهر زمان تکروی تورک قادیلرک اویانماسنه سبب اولاجق واسطهلردن بری اولاراق گورورز .

دیم موزه سی — گلخانه خسته خانه سنده برورم موزه سی آچیلدی . براده خسته له ملو تولش جگرلر ، خسته لک دورلرینه عائد لوحلر ، استاتیسقیلر و خسته اولانلرک قوللاناجی ادوات و سائر یاییلوب آصلیلری و آیریمجه حکیم بکلر طرفندن ایضاحات ده ویریلدیگی ایچین ورم خسته لکک باشلاماسی ، ایلرله می ناسل اولدینقی ، قورونغا چاره لرلی ، حاصل خسته لقه عائد هر دورلو معلوماتی آله ایتمک قابیلر . اهالیز مطلقا پورایی کیدوب گورمه لیدر . بو پایلاماسی آک فایدالی برایشدی ، یاییلدی . اهالیز کیدوب گورمکده احوال ایدرسه بووک برقصورایشلشمش اولور . هرگون اون ایکیدن ایکی به قدر خاتلره ، ایکیدن سوکرا ارککلره آچقدیر .

بو موزه به دائرگله چک صاییلرمنده دهاا تفصیلات برره کچک . شیمدی بک هرکسه زیارتی توصیه ایدیوروز .

بو تعلیملر چوق اوزون سورودی وخلق هیچده بزگینلک کوسرتمه دن سیر ایدیوردی .

برچوق چیقتلر کیمیسی باشه باش ، کیمیسی بره اوج چیقاراق چارپشمشلردی . باختی یارده ایکی کیشی ایله چارپشمش وقازانمشدی .

هپ قازانانلر بر صیرایه دیزیلیدلر . بش کیشی بک شانلی چیقمشدی . شیمدی بونلر بررلیله مبارزه [*] ایدچککوردی . باختی یار ایله اونک دهنکی برکنچ آیریلیدلر . اوج دقیقه کچمه دن حاجی دده باختی یاره قارش بر ایکنجی ، بش دقیقه دولمان برده اوجنجی یوللادیقی حالده باختی یار پشنه طاقیلان اوج سواری بی چکيور ، اوزاقلاشدیريور ، نوزویور ، یورویوردی . و آکلاشیلورودی که هنوز آزمگه نیقی یوق . و دوعروسی ده اونکی آتلر بوراق ایله بوی نولچه چک ده کرده ده گیل . دهمیر طاش پاشا حاجی دده ده بر دوردنچی یوللاماسنی اشارت ایدنجه هرکسلرده بر شاشیرمه گوروندی . بو شیمدی به قادر اولمامش برشی ایدی .

باختی یار حالا مبارزلرینی یورمقده وهب دولامباچ یوللرله نوزمکده ایدی . دهنک اولوجلری آراستنده صبرسزلق باش کوسرتدی . آتلیر چادیرلره یاقلاشمشلردی . اوزمان دهمیر طاش پاشا اورناتجه اوغلنه سسلندی :

— امور !

بوسی هرکس کبی باختی یارده ایشیتمشدی . ایشته اوقت چهویک دنوشلرله یانه آچیلوب دورت مبارزی اوکته قاتماسی آردنجه آراقسز ایکی چارپشمشله ایکی مبارزی ، دهاا سوکرا اوجنجی و دوردنچی بی بره ایندیرتمشدی .

— بتمه دی —

[*] آسکی زمانلرده بوگون دورت نعل دینلن بوروشه « آناق » ، سرعتی دینلنه « طیریس » ، عادتا دینلنه « آشکین » دینیلیدری . سوک ایکیمی آلان قولانیلیور . هجوم دینلن آلا بیلدیگنه قوشدوروشه آسکین « ایلغار » دینیلیدی .

آكييلكى تماملامقد، قانۇنلۇك آق دوشونلۇك يايىلماسى
وايكى گۈندە بىردە گېشىدېرلەمەسى مەلىكەنىڭ خىرى ايجون لازمدر،
فقط بولە حىياتى قانۇنلۇك اوزون مدت گېيىكىدېرلەسىدە بىر
ضرردر. بۇنىڭ ايجىن زراعت نظارتىڭ بوخسۇسە فەالىت
گۈستەمسى دېلىز.

مەرسە عملەسى ايجىن — بۇ سەر يايىلوب باب عالى بە
گۈندىرلىك اوزۇرەاولان يىكى مەدىلر نظامنامەسەنە ارگىلى كومور
مەدىنى اوجاقلىقلە جوارەدە كىشىندوفردە سىقىقەاولان و بىر
چوقى عملەنىڭ ئۆلۈمەنە وسقطلانامەسە سبب اولاى قىضالۇك
وقوعنە مانع اولۇق و عملەنىڭ حىياتى واسقطىقائى قورومق
خىسۇسلىرىنە خىدمەت ايدەجك بعضى مادەلر قونۇلدىغىنى مەنۇيتلە
ايشىندەك. آلەننىڭ تىرلە گېيىن و دولنى گېيىندىرلۇك حقى
صايى و گۈزەنگەك آق بۈيۈك و طيفەدر.

قونىرە وىلىقىمىز — قونىرە ولانئىندە ھەنۇز عىشەرت ھالئىدە
قانۇنلۇك رەشىدېرلەلرى دوشونۇلۇش و بۇنىلر ايجىن يىكى بىر كۈي
تەشكىل اىگە قىرار وىرېلىشىدۇر. بۇنىڭ ايجىن بىرقومىسيون يايىلار
بەلكك اراضىدن كەندىلەرنە تارالار و فقېر اولاىلارە آيرىمچە چىقت
حىوانلرىدە وىرېلىشىدۇر. بۈكۈبە «مەشروپىت» آدى قوناجقىدۇر.
بۇندىن باشقە قونىرە مەلىقاندان اسپارمە، آتپالە، آقسەرى،
ارگىلى، قارامان، آقشەر، ايلەين، قادىن خانى، آگر دېر
و علائىە قىضالۇدە ذخىرە بورسەلرى آچىلماسەنە قىرار وىرېلىشىدۇر.
ولايتراھااىلىنىڭ ايلەلەمەسەنە، راحتتە قايدالى اولان بۇلارلە
تەشەببۇس ايدوب باشە جىقارلارلۇك جوغالدىغىنى گۈرۈمك ايسىتىز،
آرتقى آلاكماللى بۇرگە مەلىكەنە گىرچكەن مالاك اولۇق اقصادى
واجتائى بىرمەدىت باقىقلە مەلىكەندۇر.

خ . د .

ايجىن ھەبەرلىرى

فاقى بىكە — يازىلر بىكەزە ھەز زمان منتظرز. بارامەدن
سۇكر اىلك نېشىبە كۈنى سەت بىردە نۇرۇك بوردىنە گىلمە گىزى
رجا ايدىز. .
غزەتمەنىڭ بىر سايىسى بعضى لغتى بىرلرى چىزەرك گۈندەدن
ذاتە - اعتراضلر بىكەزىڭ چوقى دوغرودر. تەشكىر ايدىز. دقت
ايدەجىز.

خ . د .

جلال ساھر

« مطبعة خيرية و شرکاسى »

طەب بوردى — گېيىلەردە غلى آتپەلدىغىنى يازدىغىز طەبە
بوردى يايىسەنە باشلاشقىدۇر. بىر آن اول موقىقتلە يېتەمسى
و كىنېلرەنىڭ بۈگۈزەل بۇوادە طوبىلانغانى دېلىز.

ابراھىم مەفرۇ — و قىتلىە كىتابلر آل ابلە يازىلر و بۇنىڭ
ايجىن غايت ھەلى ساتىلدى. باصجىلنى ايجاد ايدوب علمىڭ
يايىلماسەنە مانع اولان بۇسالە نەپەت وىرمەن مەشھۇر گۈنەبەرغەدر.
ايشەنە بۈگۈزەل ايجادى مەلىكەتەزە اىلك اوگبە ابراھىم مەفرۇ
سوقدى. آلەننىڭ ايجىن بۇ ذات بۇرەدىكى علم ترفىلرەنىڭ اىلك
باباسى دېيىكىدۇر. كەندىنىڭ قاسم باشادە خراب بىر مەنارى اردى.
شىمەدى اونىڭ تەمىر اولۇغانسەنە استانبول مەبلىرى جەمىتى قىرار
و ىرمەن. شەرىمنىڭ گۈزەل كەنە. نارىخى قېمەتتە. بۈيۈكلەرنىڭ
اسلىرىنىڭ اوتۇنۇلما مەنە چالدىشان بۇ جەمەتتە تەشكىرايدەز. جەمىت،
مەنارى ابراھىم مەفرۇنىڭ باشادىنى زىمانىڭ مەمارىسەنە گۈرە
تەمىر استىدە مەكىش و بۇنىڭ مەصرەنىڭ بىر قىسمى كەندىسى
و ىردىكى گېيى قالاتى ايجىن دەمانە طوبىلاچقىمىش. مەلنى و مەفرۇ
سۇمەلر بۇ غائەبە پارا و ىرمەلەيدۇر. بۈيۈكلەرنى اوتۇنارلار داغما
كۈچۈك قاير!

سەلتانە سەلىك كۈرەلىكى — سۈگىلى آدۇرەمىز بۇلارلر
آلە كىچىكى سىرادە سەلتان سەلىم جامەندە صاقى اولان قېمەتلى
بىرگۈمەلىكە بعضى مەقبۇل اثرلر چالغىشىدى. سەلىم اولۇمچە ھەكىمەت
بۇنى دوشونلۇك بۇلغارستان ھەكىمەتتىن بۇنىلۇك اعدەمسى
ايتەتمەدى. بۇ سەفر بۇنىلۇك يانەدە بىر بۇلغار شەبىطى لۇرغەندىن
ساتىلغە جىقارلەلدىغىنى نۇزراقلە بىلدۈرېلىشىدۇر. بۇلغار ھەكىمەتى بۇنىلۇك
اعدەسەنە راشى اولدىنى و كىمەك آلەندە اولدىنى دەمەدانە چىقىدىنى
ايجىن آرتق بۇبابا يادكارى قېمەتلى شىلرەك آلەندە ايدىلەجكەنى امەيد
ايدۇر و ھەكىمەتنىڭ بوخسۇسەدىكى ھەمىتى آلفىشلازۇر. بۈگۈمەلىك
اوزۇندە قىران كىرەك پاك چوقى آتلىرى يازىلى اولۇر بۇرسە
اوقاف مەدرىسلىكەندە صاقى اولان سەلەرىم يازىلىك جەبە گېيىدۇر؛
دېكەر اثرلەردە كەك مەشھۇر خۇتۇبەلرەك آل يازىسىدۇر.

شەرىم زەلەلەلەرى — استانبۇلۇك آل كىرەقلە آيدىنلا.
تىلەمسى باغلاشقىدى. كانۇن ئانى آيتىڭ سۆسەنە دوغرو ھەم
شەرىك تەئەرى. ھەمدە آل كىرەقلى تىرامۇلرلۇك ھەر لۇرغەندە
ايشلەمەسى باشلاچقىنى قوبۇللىيانىڭ مەدرى - وىلىيۇر.

شەرىف مەنابى قانۇنى — مەلىكەتەزە سەلتانىڭ ايلەلەمەسى
و مەنەت مەسجىلرەنىڭ تەسۋىقى ايجىن يايىلان قانۇننىڭ زراعت
نۇزارتىدن باب عالى بە گۈندىرلەلدىكىنى يازمىشىدۇ. بۇسەر زراعت
نۇزارتى بۇقانۇننىڭ وىلا مەلىسەندە مەدا كەرسى گىرى بىرائىلماسى
يازىمىشىدۇر. بۇنىڭ دە سەببى قانۇندە سۈگۈرگەن گۈرۈلن بعضى